

Delårsrapport med prognos 1-2022

Programnämnd barn och utbildning

Beslutad av Programnämnd barn och utbildning den 3 juni 2022, § XX

Dokumentansvarig på politisk nivå: Programnämnd barn och utbildning

Dokumentansvarig på tjänstemannanivå: Programdirektör barn och utbildning

Innehåll

1 Förslag till beslut.....	3
2 Programdirektörens bedömning och analys	4
2.2 Förväntad utveckling	4
3 Delårsresultat och prognos 1 för 2022.....	6
3.1 Programnämndens resurser.....	6
3.2 Effektivisering	7
3.3 Programnämndens egen verksamhet	8
3.4 Driftnämndernas resultat	10
3.6 Kostnadsutveckling.....	16
3.7 Investeringar	17
4 Fem år i sammandrag.....	18
5 Bilagor.....	19

1 Förslag till beslut

Programområde barn och utbildning prognostiserar en positiv budgetavvikelse på 1,0 miljoner kronor varav -4,6 miljoner kronor är hänförligt till intraprenaderna.

Det är viktigt att fortsatt jobba med det ekonomiska resultatet för nämnderna inom programområde Barn och utbildning. Totalt bedöms det finnas förutsättningar för en långsiktig hållbar ekonomi inom programområdet, men det kommer krävas åtgärder på både nämnds- och verksamhetsnivå.

Örebro har varit en stark tillväxtkommun vilket har inneburit behov av fler förskole- och skolplatser. Den starka trenden verkar ha brutits även om det kan vara temporärt. På övergripande nivå så minskar antalet barn i förskoleålder, men i områden med mycket nybyggnation så ökar fortfarande antalet.

De största utmaningarna för programområdet är även fortsättningsvis att kunskapsresultaten ska stärkas och att samtliga nämnder ska ha en ekonomi i balans. Det handlar om att kunna erbjuda en så bra och trygg skolgång som möjligt, från förskola till gymnasieskola, för att alla barn och elever ska kunna utvecklas och få möjlighet till ett bra framtida liv.

Samspelet och samarbetet i kommunen är en viktig förutsättning för att lyckas med programrådets uppdrag.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till Programnämnd barn och utbildning

1. Delårsrapport med prognos 1 för 2022 antas.
2. Delårsrapporten överlämnas till Kommunstyrelsen för vidare hantering
3. Programnämnd barn och utbildning kommer under året att följa driftnämnderna ekonomiska läge genom de kontinuerliga månadsrapporterna som rapporteras till Programnämnd.

2 Programdirektörens bedömning och analys

Det ekonomiska läget för programområde barn och utbildning är ett överskott på 1,0 miljon kronor varav -4,6 miljoner kronor är hänförligt till intraprenaderna.

De ekonomiska effekterna av Coronapandemin är svåra att bedöma i dagsläget, viss ekonomisk effekt kan finnas med i driftnämndernas resultat. När det gäller det säkerhetspolitiska läget med flyktingmottagandet från Ukraina så kan det komma att påverka ekonomin men i dagsläget är det svårt att bedöma detta.

Lokalförsörjningsplaneringen och investeringsprogrammet visar på behovet av lokaler för planperioden. Behov finns av ytterligare anpassningar inom främst åk 7 -9, bland annat utifrån vad lokalkapacitetsutredningen visade, för att möjliggöra fler elever i befintliga lokaler. Anpassningar av befintliga lokaler bör leda till lägre investeringar för kommunen, i relation till antalet elever, vilket är ett uppdrag till Programnämnderna utifrån Budgetdirektivet 2021–2023. Samarbeten och samordning inom kommunen och med bolagen är en förutsättning för lokalförsörjningsprocessen men också för att dämpa kostnadsutvecklingen. Hänsyn till fristående aktörers agerande utifrån kommande etableringar och utökningar av nya fristående förskolor och skolor måste vägas in i kommunens planering.

Totalt bedöms det finnas förutsättningar för en långsiktig hållbar ekonomi inom programområdet, men det kommer även fortsättningsvis att krävas åtgärder och ställningstagande på både kommun-, nämnd- och verksamhetsnivå. Bedömningen i övrigt är att våra verksamheter bedrivs på ett sätt som motsvarar våra uppdrag, men att insatser fortsatt behövs för en ekonomi i balans samt för att utveckla och stärka uppdragen inom vissa områden och enheter.

2.2 Förväntad utveckling

Örebro har varit en stark tillväxtkommun vilket har inneburit behov av fler förskole- och skolplatser. Den starka trenden verkar ha brutits även om det kan vara temporärt. På övergripande nivå så minskar antalet barn i förskoleålder, men i områden med mycket nybyggnation så ökar fortfarande antalet barn.

Antalet barn i förskolan förväntas minska under de kommande åren. Minskningen beräknas fortsätta för att planas ut under 2025 och sedan vända uppåt igen. Antalet elever i grundskolan årkurs F - 6 har stabiliserats men kommer att sjunka under hela prognosperioden. Inom årkurs 7 – 9 ökar antalet elever med drygt 400 elever fram till 2026 med den kraftigaste ökningen till hösten 2022. Under den första fyraårsperioden visar prognosen en fortsatt ökning av antalet elever i gymnasieåldern. Gymnasie-eleverna förväntas år 2026, enligt den normala prognosen, att vara cirka 1000 fler än 2021. För gymnasieskolan ses en ökning om cirka 100 elever fram till nästa år och där-efter en årlig ökning om cirka 175 elever fram till 2029 även om ökningen mattas av i slutet av prognosperioden. Det finns dock ett fortsatt behov av lokalanpassningar, renoveringar och ersättningar av lokaler vilket ställer krav på en flexibel organisation då antalet barn och elever hela tiden förändras.

Lokalförsörjningsplaneringen och investeringsprogrammet visar på behovet av lokaler för planperioden. Behov finns av ytterligare prioriteringar bland annat utifrån vad lokalkapacitetsutredningen visade genom att möjliggöra fler elever i befintliga lokaler. Detta

ska leda till minskade investeringar för kommunen vilket är ett uppdrag till Programnämnderna utifrån Budgetdirektivet 2021–2023. Samarbeten och samordning inom kommunen och med bolagen är en förutsättning för lokalförsörjningsprocessen men också för att dämpa kostnadsutvecklingen. Samarbete med fristående aktörer och planering utifrån kommande etableringar av nya fristående förskolor och skolor måste vägas in i kommunens planering.

Det ekonomiska resultatet för året är positiv avvikelse på 1,0 miljon kronor. Arbeta med en ekonomi i balans kräver ett utvecklings- och omställningsarbete på både kort och lång sikt. En viktig del är att öka medvetenheten och kompetensen om resursfördelningsmodellerna i organisationen och arbetet med ekonomi på alla nivåer. Detta förutsätter engagerade ledare och chefer som har stöd från ekonomer samt förbättrade möjligheter för chefer och ledare att följa upp sin ekonomi genom utvecklande av ekonomi- och stödsystem.

Arbetet framåt präglas av åtaganden med fokus på att skapa förutsättningar för att fler elever klarar att nå kunskapsmålen och att skapa framtidens förskola och skola där alla barn och elever ges möjlighet att nå målen. Likaså är arbetet med att öka likvärdigheten för barn och elever en mycket viktig del inom Programnämndens område. Här ligger ett antal åtaganden på de ekonomiska förutsättningarna för att förskolan och skolan i Örebro kommun ska kunna hålla hög kvalitet och utgöra en god grund för framtida yrkesverksamhet och/eller fortsatta högre studier.

Programnämnden ska skapa förutsättningar för en långsiktig och strategisk kompetensförsörjning. Nämnderna kommer både att behöva attrahera och rekrytera medarbetare till vissa yrkeskategorier och ämnesbehörigheter, behålla och utveckla befintlig personal för att kunna utveckla undervisning och arbetssätt, samt jobba med omställning vilket är en stor utmaning för kommunen.

Då programnämnderna upphör inför 2023 kommer detta sista verksamhetsår även att präglas av den kommande omorganisationen på både politisk och tjänstemannanivå. Programområdet behöver identifiera och säkerställa vilka ansvarsområden och arbetsuppgifter som kommer att flyttas över till respektive nämnd utifrån kommande reglemente.

3 Delårsresultat och prognos 1 för 2022

3.1 Programnämndens resurser

Programområdet har till och med april månad förbrukat 34,3 procent av tilldelad budgetram vilket kan jämföras med riktvärdet på 33,3 procent om verksamheterna har en jämn förbrukning. Motsvarande förbrukning vid samma tidpunkt 2021 uppgick till 35,1 procent och med en prognostiserad negativ budgetavvikelse på totalt -14,8 miljoner kronor. Vi arbetar fortsatt att i större utsträckning med att periodisera intäkter och kostnader, det vill säga att intäkter och kostnader ska belasta rätt period.

Programområde barn och utbildning prognostiserar ett samlat positivt resultat på 1,0 miljoner kronor varav - 4,6 miljoner kronor är hänförligt till intraprenaderna.

Det ackumulerade resultatet för intraprenaderna är fortsatt positivt inom förskola och grundskola och skiljer sig mellan enheter. Några enheter kommer att behöva använda sig av det ackumulerade resultat från tidigare år för att klara budget i balans. Det är också skillnader i resultat mellan enheter.

Förskolenämnden prognostiserar en negativ budgetavvikelse på -5,8 miljoner kronor, Grundskolenämnden en negativ budgetavvikelse på -9,9 miljoner kronor, Gymnasienämnden en negativ budgetavvikelse på - 3,2 miljoner kronor och Programnämnd barn och utbildning en positiv budgetavvikelse på 19,9 miljoner kronor. I det ekonomiska resultatet för Förskole- och Grundskolenämnd ingår intraprenadernas negativa budgetavvikelse med totalt - 4,6 miljoner. Programnämnd barn och utbildning kommer särskilt att följa nämndernas ekonomiska resultat fortsatt i den ordinarie uppföljningsprocessen under året. Det sker bland annat genom den månadsrapport som är uppe i Programnämnd barn och utbildning och som ska ge nämnden aktuell ekonomisk information under året. Månadsrapporten är ett komplement till delårsrapporter och årsrapporten.

Antalet barn och elever ökar vilket leder till att nya förskole- och grundskoleplatser behöver tillskapas. Att kommunen växer innebär också att kostnader för skolskjuts, elevresor, specialskolor med mera också ökar. Det finns också behov av lokal-anpassningar, renoveringar och ersättningar av dåliga och tillfälliga lokaler. Det innebär att barn och elever ibland måste evakueras till andra skolor vilket ibland kan innebära att paviljonger används som tillfälliga lokaler. Förskolor och skolor kommer att starta upp verksamhet under året och det tar några år innan skolorna har det antal elever som skolan är byggd för, vilket får ekonomiska konsekvenser. Det i sin tur ställer krav på en flexibel organisation då antalet barn och elever hela tiden förändras. Skillnaderna i antalet barn och elever mellan vår och höst är stora inom både förskola och skola. Verksamheterna upplever att det är svårt att planera och anpassa sin organisation till faktorer som ett förändrat antal barn och elever, öppningar och stängningar av verksamheter, evakueringar och nybyggnationer.

Det bedöms finnas förutsättningar för en långsiktig hållbar ekonomi inom programområde Barn och utbildning. Det kommer att krävas förbättring på både nämnd- och verksamhetsnivå och behov av ställningstagande. En viktig del är att öka medvetenheten och kompetensen om resursfördelningsmodellerna i organisationen och arbetet med ekonomi på alla nivåer. En förutsättning är att det finns engagerade ledare och chefer som har stöd från ekonomer och att förbättra möjligheten för chefer och ledare att följa upp sin ekonomi genom utvecklande av ekonomi- och stödsystem.

Resursfördelningsmodellerna är levande dokument och ses kontinuerligt över så att resursfördelningen svarar mot de behov som finns hos barn och elever. Ett utvecklings- och omställningsarbete krävs för åtgärder på både kort och lång sikt samt förutsättningar och rutiner för en långsiktig ekonomi i balans.

Under 2022 finns inget generellt effektiviseringskrav från Kommunstyrelsen eller från Programnämnd barn och utbildning riktat mot driftnämnderna inom programområdet.

Förutsättningarna för verksamhetsåret är en volympott på 30,0 miljoner kronor och därutöver satsningar på 11,4 miljoner kronor och en planeringsreserv på 10,5 miljoner kronor. De medel som fanns för Topp 25 på 16,0 miljoner och medel för satsningar har fördelats ut till förskola och skola till såväl kommunal som fristående huvudman under våren. Medlen ska bidra med att skapa bättre förutsättningar och öka tillgängligheten och likvärdigheten till elevhälsan som har uppdraget att tillsammans med övriga inom skolan skapa en god, trygg och positiv lärandesituation.

Sammantaget är bedömningen att våra verksamheter bedrivs på ett sätt som motsvarar våra uppdrag, men att insatser behövs för att få en ekonomi i balans samt för att utveckla och stärka uppdragen inom vissa områden och verksamheter.

Programområde barn och utbildning har tilldelats en preliminär kompensation för löner för årets avtal för att ha ett korrekt budgetutrymme vid årets första delårsrapport. Ett budgetutrymme som återfinns under Programnämnd barn och utbildning. Den preliminära kompensationen kommer följas upp senare under året för att eventuellt justeras enligt faktiskt utfall.

Investeringsutrymme för inventarieinvesteringar 2022 uppgår till 32,0 miljoner kronor och bedömningen är att hela utrymme inte kommer att nyttjas under året.

3.2 Effektivisering

I den budget som programområde Barn och utbildning tilldelades inför 2022 innehöll inget generellt effektiviseringsuppdrag från Kommunstyrelsen. Programnämnd barn och utbildning har inte riktat något generellt effektiviseringsuppdrag till driftnämnderna inom Programområde barn och utbildning. Däremot kan enskilda driftnämnder ha behov av effektiviseringskrav.

Sammantaget är bedömningen att våra verksamheter bedrivs på ett sätt som motsvarar våra uppdrag, men att insatser behövs för att få en ekonomi i balans samt för att utveckla och stärka uppdragen inom vissa områden och verksamheter.

Samtliga verksamheter inom förskola och skola är personalintensiva verksamheter och större delen av budgeten går till personalkostnader.

3.3 Programnämndens egen verksamhet

Programnämndens egen verksamhet har till och med april månad förbrukat 31,2 procent av budgetramen vilket kan jämföras med förra årets förbrukning på 30,7 procent. Om verksamheten har en jämn förbrukning ska den ligga på 33,3 procent. Programnämnden har inte en jämn förbrukning över året vilket fortsatt är ett utvecklingsområde.

En ekonomisk sammanställning över verksamheterna inom Programnämndens egen verksamhet.

Programnämnd Belopp i tkr	Bokslut 2021	Utfall 2022	Budget 2022	Förbrukn %	Prognos 1-2022	Budget avvikelse
Programnämnd	-749	-331	-800	41,4%	-641	159
Programövergripande	-87 246	-29 877	-129 430	23,1%	-127 812	1 618
Förskola	-235 704	-82 338	-238 529	34,5%	-238 529	
Grundskola	-730 238	-241 300	-737 494	32,7%	-735 521	1 973
Gymnasieskola	-70 338	-32 506	-92 951	35,0%	-92 730	221
Särskola	11 974	3 610	9 248	39,0%	9 248	
Specialskola	-41 784	-15 041	-43 000	35,0%	-43 000	
Planeringsreserv/volym			-42 976		-27 015	15 961
Nettokostnad	-1 154 085	-397 782	-1 275 932	31,2%	-1 256 000	19 932

Minus före belopp är en kostnad, inget tecken före belopp är en intäkt

Programnämnd barn och utbildning prognostiserar en positiv budgetavvikelse på totalt 19,9 miljoner kronor.

Från 2022 fortsätter den månadsvisa ekonomiska rapportering till Programnämnd Barn och utbildning som ett komplement till delårsrapporter och årsrapport vilket är en del mot en ekonomi i balans. Syftet med månadsrapporten är att tidigt upptäcka avvikelser och åtgärda dessa och också kunna se att åtgärderna ger effekt.

Programövergripande verksamhet

Centralt skolstöd prognostiserar en positiv budgetavvikelse på 1,2 miljoner kronor. Myndighetsverksamheten prognostiserar en positiv budgetavvikelse på 0,4 miljoner kronor. De positiva avvikelserna härrör sig i båda fallen till pensionsavgångar och vakanser samt svårigheten att tillsätta vakanserna.

Budget 2022 för ”TOP 25 2025” uppgick till 16,0 miljoner kronor och samtliga medel har fördelats ut under våren. Medlen har använts till en riktad satsningen på barn och elevhälsa inom skolområdet till såväl kommunal som fristående huvudman. Uppföljning hur medlen använts kommer ske under året i delårsrapporter och årsberättelse från driftnämnder samt fristående verksamheter.

Den totala bedömningen är att programövergripande verksamheten har en positiv budgetavvikelse för 2022.

Lokalkostnader

Inför 2022 har vi fortsatt med en mer systematisk genomgång av kostnad och kostnadsfördelning för programområdets lokaler vilket bland annat inneburit en regelbunden uppföljning av varje enskild fastighet vilket inte varit fallet varit några år bakåt i tiden. Under ett flertal år har lokalkostnader utgjort en osäkerhetsfaktor i det ekonomiska resultatet och det har funnits både budgetavvikelser och felaktigheter.

Programnämnd Barn och utbildning har fortsatt kostnader för Tegelbruket för tomhyra med en beräknad effekt på 2,0–2,5 miljoner kronor för 2022. Det pågår arbete med att finna en lösning angående hyressituationen för Tegelbruket. Frånsett Tegelbruket är bedömningen att för lokaler 2022 är budgeten i balans.

Interkommunala ersättningar och köp av platser av extern huvudman

En återkommande osäkerhetsfaktor är den interkommunala debiteringen. Det finns en försening i faktureringen till andra kommuner för elever som väljer skolor i Örebro kommun. Det råder även en eftersläpning av interkommunala kostnader för barn och elever som väljer att gå i förskolor och skolor utanför Örebro kommun.

Det nya regionala systemet, IST, som infördes från mars månad i år för interkommunala intäkter och kostnader för länets kommuner samt för utbetalning till fristående huvudmän inom gymnasieskolan kommer att innebära en månadsvis debitering av köp och sälj av platser.

Den samlade bedömningen är att interkommunala intäkter och kostnader, samt köp av platser hos fristående huvudmän och institutioner utanför kommun, totalt innebär en budget i balans för året. Här ska förtydligas att detta är en tidig bedömning/försiktig bedömning av prognosen för året. Örebro har ett flertal nya friskolor som kommer starta verksamhet till hösten 2022. Det kommer att påverka kostnadsbilden negativt då kostnader för lokalersättning tillkommer till de fristående huvudmännen som vi inte har idag.

Skolskjuts/elevresor och köp av plats i specialskolor

Ett ökat antal barn och elever medför ökade behov av skolskjuts/elevresor och behov av platser i specialskolor och andra lösningar för elever med behov av särskilt stöd.

Kostnader för skolskjuts/elevresor påverkas förutom volymökning också av förändringar i prissättning från Region Örebro län som samordnar alla resor. Det goda resultatet för 2021 ser inte ut att upprepas utan att hela den anslagna budgeten för skolskjutsen kommer att användas. Det finns en stor osäkerhet hur mycket det ökade kostnadsläget på bland annat drivmedel kommer att påverka. Utvecklingen de tre första månaderna av år 2022 ger ingen bild av vad kostnaden kommer att bli för året.

Det är fortsatt angeläget att skolskjuts och elevresor ses över för att säkra kostnadseffektivitet. Detsamma gäller också för elever i specialskolor. Den samlade bedömningen är att skolskjuts/elevresor i kommunen totalt innebär en budget i balans men att det kommer att följas noggrant under året.

Volympott/planeringsreserv

För 2022 uppgår planeringsreserven till 10,5 miljoner kronor och volympotten till 30,0 miljoner kronor.

Bedömningen är att planeringsreserven kommer att förbrukas fullt ut under året för att bland annat täcka kostnader relaterad till flyktmottagning av barn och ungdomar från Ukraina. Vad gäller volympotten så kommer cirka 14,0 miljoner kronor att användas. Det bygger dels på en bedömning om antal barn och elever under hösten som kommunala förskolor och skolor gjort samt hur det såg ut föregående år vid de avstämningar som kvarstår för 2022 för fristående huvudmän. Prognosen är en positiv budgetavvikelse på totalt 16,0 miljoner kronor.

3.4 Driftnämndernas resultat

I nedanstående tabell redovisas förbrukning för perioden januari-april samt helårsprognos per nämnd inom programområdet.

Nämnd Belopp i tkr	Bokslut 2021	Utfall jan-april	Budget 2022	Förbrukn %	Prognos 1-2022	Budget- avvikelse
Förskolenämnd	-835 745	-294 866	-839 673	35,1%	-845 223	-5 550
Grundskolenämnd	-1 401 943	-512 821	-1 449 886	35,4%	-1 459 786	-9 900
Gymnasienämnd	-527 114	-196 164	-521 177	37,6%	-524 383	-3 206
Programnämnd	-1 154 085	-397 782	-1 275 932	31,2%	-1 256 000	19 932
Nettokostnad	-3 918 887	-1 401 633	-4 086 668	34,3%	-4 085 392	1 276
Varav intraprenader						33 184
Totalt exklusive intraprenader						-31 908
Ingående ackumulerat resultat intraprenader						37 834
Ianspråktagande ack resultat 2022						-4 650
Nya underskott 2022						-1 650
Nya överskott 2022						4 200
Utgående ackumulerat resultat intraprenader 2022						35 734
Avvikelse inklusive ianspråktagande av ack resultat 2022						-31 908
Årets avvikelse exkl intraprenader						2 550
Justerad avvikelse inkl intraprenadernas över/underskott						-29 358

Minus före belopp är en kostnad, inget tecken före belopp är en intäkt

Nedan följer en redovisning av driftsnämndernas ekonomi vid delårsrapport 1 för 2022.

Inledningsvis några gemensamma förutsättningar för förskola och skola

Nämnderna arbetar med att fullgöra uppdraget för 2022, att uppnå god ekonomisk hushållning, vilket innebär budget i balans, att anpassa organisationen till årets budgetram.

Tilldelningen bygger till största delen på resursfördelningsmodellerna för förskola och skola. Därutöver tilldelas nämnder resurser för anslagsfinansierad verksamhet.

Det ekonomiska arbetet har fokus på att klara av att ta emot nya barn och elever, men också att anpassa organisationen utifrån faktiskt antal barn och elever. Det ställer krav på en flexibel organisation, då antalet barn och elever hela tiden förändras.

Både förskola och skola är personalintensiva verksamheter och större delen av budgettilldelningen går till personalkostnader vilket innebär att det främst är personalorganisationen som måste förändras när budgetförutsättningar ändras. Att få helårseffekt på personalförändringar kan vara svårt då många åtgärder sker först till hösten i samband med nytt läsår. Inom förskolan är det stora variationer i antalet barn mellan vår och höst.

Förskolenämnden

Förskolenämnden har till och med april månad förbrukat 35 procent av nuvarande budgetram vilket är rimligt för perioden. Utifrån utfall till och med april och bedömda förändringar under hösten prognostiserar nämnden en negativ budgetavvikelse på -5,8 miljoner kronor varav -0,250 miljoner kronor är hänförligt till intraprenaderna. Det innebär att nämnden exklusive intraprenader prognostiserar ett en negativ avvikelse på -5,5 miljoner kronor.

Intraprenaderna prognostiserar en negativ budgetavvikelse på -0,250 miljoner kronor vilket innebär att enheter kommer att behöva använda del av det ackumulerade resultatet från tidigare år för en budget i balans.

Inför delårsrapport 1 har samtliga enheter lämnat in skriftliga svar på frågor gällande hur förändringar i barnantal påverkar ekonomin samt vilka åtgärder som planerats/genomförts för att få en budget i balans

Som grund för budgeten ligger barnantalet i oktober 2021. Barnantalet ökar under våren jämfört med oktober medan höstens barnantal förväntas ligga mer i paritet med hösten 2021. Det innebär ett förväntat ramtillskott med cirka 9 miljoner kronor från volympotten.

Förskolorna exklusive intraprenader prognostiserar en negativ avvikelse på -5,8 miljoner kronor. Prognos 1 bygger på många osäkerhetsfaktorer och det är svårt att så här tidigt på året vara träffsäker i antagande, därför är verksamheterna ofta försiktiga i sina prognoser. Barnantalet till hösten spelar en avgörande roll och här har inte verksamheten alla förutsättningar i dagsläget för att med säkerhet veta hur organisationen behöver planeras.

De förskolor som inte prognostiserar en budget i balans eller har mindre negativa avvikelser, beror på att enheter inte har fulla förskolor och få barn i kö och tappar barn till hösten, delvis att barn går till annan förskola, kostnader på grund av sjukskrivningar, barn i behov av särskilt stöd som kräver ökade resurser som leder till ökade kostnader.

Att få helårseffekt på personalförändringar är svårt då många av åtgärderna sker först till hösten i samband med terminsstarten och personal som är övertalig till hösten kommer behöva rekryteras igen till våren då barnantalet åter förväntas öka.

I förskolan är det stora svängningar av antalet barn i förskolan under vår och höst. Det innebär att avdelningar öppnar och stänger särskilt under våren vilket ställer krav på en flexibel organisationen och det påverkar också förskolan ekonomiskt.

Ett av kraven kommunen har är att tillgodose att alla barn får en placering inom fyra månader. För att möta kravet krävs en flexibel organisation och lokaler vilket är en bidragande orsak till alla ny-/ombyggnationer och tillfälliga avdelningar som öppnas och stängs. Flexibilitet är resurskrävande eftersom det är svårt att få ekonomi på tillfälliga lösningar samt i uppstartskeden av verksamheter.

Förvaltningsgemensamt bedöms till en positiv budgetavvikelse på 1,0 miljoner kronor som täcker upp för verksamheter som redovisar negativ budgetavvikelse.

Den kommungemensamma förskolan på obekvämtid, Västerpark, bedöms ha en ekonomi i balans vid årets slut.

För våren så har pandemin initialt bidragit till en hög sjukfrånvaro med en följd av ökade kostnader för vikarier och en ökad arbetsbelastning för ordinarie personal.

Pandemin är inte en bidragande anledning till den negativa prognosen, utan har snarare bidragit till att förbättra det ekonomiska läget då personalfrånvaro inte alltid ersatts fullt ut samt att verksamheterna kompenserats med medel.

Verksamheterna har dels kompenserats med 9,7 mnkr för högre sjuklöner under våren och utöver denna kompensation så har även Programnämnden valt att skjuta till 2,4 mnkr för att minska de negativa effekterna på barnens kunskapsutveckling och hälsa till följd av covid-19-pandemin.

Grundskolenämnden

Grundskolenämnden har till och med april månad förbrukat 35 procent av nuvarande budgetram vilket är något lågt för perioden. Grundskolenämnden redovisar en negativ budgetavvikelse på -9,9 miljoner kronor.

I resultatet ingår intraprenaderna med en negativ avvikelse med -4,9 miljoner kronor kommungemensam måltidsorganisation med en negativ avvikelse med -7,0 miljoner kronor samt anslagsfinansierad verksamhet så som enhet för flerspråkighet med en positiv avvikelse på 1,0 miljoner kronor.

Intraprenaderna prognostiserar en negativ budgetavvikelse på -4,9 miljoner kronor vilket innebär att enheter kommer att behöva använda del av det ackumulerade resultatet från tidigare år för en budget i balans.

Nämnden exklusive intraprenaderna och ovan nämnda gemensamma verksamheter innebär en positiv avvikelse på totalt 1,0 miljoner kronor.

Inför delårsrapport 1 har samtliga enheter lämnat in skriftliga svar på frågor gällande hur förändringar i elevantal påverkar ekonomin samt vilka åtgärder som planerats/genomförts för att få en budget i balans.

Som grund för budgeten ligger elevantalet i oktober 2021. Elevantalet ökade till februari jämfört med oktober men till hösten förväntas endast en marginell ökning. Totalt sett innebär ett förväntat ramtillskott på 1,4 miljoner kronor. Att göra en träffsäker prognos i dagsläget är svårt då det finns många osäkerhetsfaktorer, där den största utmaningen ligger i att prognostisera höstens elevantal.

Prognosen bygger på flera osäkerhetsfaktorer och det är svårt att så här tidigt på året göra en träffsäker prognos därför är verksamheterna ofta försiktiga i sina prognoser. Elevantalet till hösten spelar en avgörande roll och här har inte verksamheten alla förutsättningar i dagsläget för att med säkerhet veta hur organisationen behöver planeras. Merparten av skolorna prognostiserar ändå en budget i balans eller ett mindre underskott, men det finns några enheter som sticker ut och prognostiserar större underskott.

Grundsärskolan exklusive intraprenader prognostiserar ett negativ avvikelse på -0,5 miljoner kronor. Underskottet härrör från Adolfsberg och vägs upp av det överskott som Adolfsberg RH prognostiserar på 0,5 miljoner kronor. Dessa två enheter behöver ses i kombination då resursfördelningsmodellen i nuläget inte har en tydlig avgränsning, omformning pågår inför 2023.

Enheten för flerspråkighet prognostiserar ett överskott på 1,0 miljon kronor. Åtgärderna som gjorts för att hantera det riktade sparbetet på cirka 15 procent som verksamheten fick inför 2020 har nu fått effekt. Utmaningen nu ligger i att sakta skala upp och förstärka undervisningen där det finns störst behov av det utan att dra på sig en för stor kostym igen.

Måltidsverksamheten är en kommungemensam verksamhet som servar gymnasieskolan och vård- och omsorg som prognostiserar ett underskott på -7 miljoner kronor. Anledningen till underskottet är kraftigt stigande livsmedels- och transportkostnader till följd av världsläget. Anpassningar av menyer görs men det kommer inte kunna hämta underskottet. Inför 2023 kommer verksamhetens priser behöva räknas upp i större utsträckning. En uppräkningsplan kommer påverka skolornas ekonomi, som finansierar måltidsverksamheten via avdrag från elevpengen, om inte prisökningar kompenseras för från Kommunstyrelsen i budgetprocessen.

Förvaltningsgemensamt och planeringsreserven lämnar en positiv budgetavvikelse på 2,8 miljoner kronor som täcker upp för enheter som redovisar negativa avvikelser.

Gymnasienämnden

Gymnasienämnden redovisar en negativ budgetavvikelse på -3,2 miljoner kronor vilket innebär en negativ avvikelse på 0,6 procent av budgetramen.

I prognosen har hänsyn tagits till förväntad elevförändring till hösten. Baserat på preliminär antagningsstatistik så väntas elevantalet på totalen vara relativt jämnt över året, med större förändringar på enskilda skolor eller program. Inom reguljära gymnasiet väntas elevantalet öka med cirka 15 elever till höstterminen och inom gymnasiesärskolan förväntas elevantalet öka med 5 elever och inom Riksgymnasiet väntas en minskning med 9 elever.

Nämnden har inför året inte ålagt något effektiviseringskrav. Däremot har det reguljära gymnasiet sedan flera år haft svårighet att nå en ekonomi i balans. Åtgärder för att anpassa organisationen till elevantal och budget har beslutats och genomförts, framför allt gjordes omfattande arbete under 2021 men inte i tillräcklig omfattning för att klara av att möta elevminskning och effektiviseringskrav som ålagts verksamheten. Jämfört med bokslut 2021 så indikerar prognosen i denna rapport att en markant förflyttning mot en ekonomi i balans kommer att uppnås 2022.

Inför 2022 gjordes avsteg från att fördela resurser proportionellt utifrån riksprislistan för Fordonsprogrammet med inriktning transport och Spetsutbildningen. Grunden i tilldelningen är riksprislistan och därutöver ges ett tillägg som mer motsvarar kostnaden för att bedriva gymnasieprogrammet och gäller oavsett utförare vilket ger skolorna bättre ekonomiska förutsättningar.

Språkinträdningen har en positiv avvikelse mot budget på 0,5 miljoner kronor. Enheten har haft en trend av stora elevminskningar sedan 2020 och minskningen väntas fortsätta även 2022. Åtgärder för att anpassa organisationen till de förändrade elevantalen är ett ständigt pågående arbete och prognosen för året är i nuläget att man kommer att klara att minska personalkostnaderna i takt med budgetjusteringarna som följer av minskat elevantal. Elevprognosen för året innehåller en del säkerhetsfaktorer till följd av världsläget bland annat vilket kan komma att förändra läget längre fram.

Riksgymnasiets positiva budgetavvikelse beror på det budgettillskott som verksamheten fick inför 2022. Arbetet pågår för att omvandla medlen till verksamhet med målsättningen att öka attraktiviteten och kvaliteten. Några insatser som medlen använts till

är att anställa en strateg specifikt inriktad på Riksgymnasiet, förstärkning av program och elevpeng och personalförstärkning samt inköp och komplettering av läromedel.

Bedömningen för gymnasiesärskolan är en budget i balans. Gymnasiesärskolan har under flera år haft stora elevökningar inför läsårsstart vilket krävt omfattande utbyggnad av organisationen för att rymma eleverna och möta elevernas stödbehov. Arbetet med att växa in organisationen har gjorts succesivt för att verksamheten ska klara att hitta och ta emot nyanställda på bästa sätt. Även i år väntas en elevökning till hösten men är mindre än tidigare år och organisationen behöver inte utökas i någon väsentlig omfattning.

Prognosen för riksgymnasiesärskolan D/H visar en positiv avvikelse mot budget motsvarande 1,0 miljoner kronor och är hänförligt till lägre personalkostnader till följd av sjukskrivning som befintlig personal täckt upp för samt en vakans som inte kommer att tillsättas förens efter sommaren.

Förvaltningsövergripande visar en positiv avvikelse på 4,0 miljoner kronor. Nämnden har erhållit medel från Programnämnden för att genomföra åtgärder som syftar till att skapa bättre förutsättning och öka tillgängligheten och likvärdigheten till elevhälsan. Dessa medel är ett permanent tillskott till nämndens budgetram och för att få ut största möjliga nytta planerar förvaltningen att använda medlen till permanent personalförstärkning. Det tar tid att få personer på plats varför full kostnadseffekt inte kommer att uppnås 2022.

Intraprenadernas resultat

Tabellen nedan visar intraprenadernas resultat 2022 per förskola och grundskola.

Intraprenader Belopp i tkr Förskolor	Akkumulerat resultat	Budget avvikelse	Förbrukat akkumulerat resultat	Nya underskott	Nya överskott	Nytt akkumulerat resultat
Norby förskolor	-162	-1 350		-1 350	0	-1 512
Förskolor Lillån	3 074	300		0	300	3 374
Förskolor Varberga	3 546	-900	-900	0	0	2 646
Rosta förskola	1 200	900		0	900	2 100
Förskolor Väster	2 503	1 300		0	1 300	3 804
Nettokostnad	10 163	250	-900	-1 350	2 500	10 413

Intraprenader Belopp i tkr Grundskolor	Akkumulerat resultat	Budget avvikelse	Förbrukat akkumulerat resultat	Nya underskott	Nya överskott	Nytt akkumulerat resultat
Lillåns skola, Lillåns södra skola	4 638	600			600	5 238
Västra Engelbrekt, Tegner och - Bruketsskola	1 855	1 000			1 000	2 855
Almbyskolan F-9	5 716	-1 300	-1 300			4 416
Engelbrekt 4-9	4 267	-2 100	-2 100			2 167
Gumaelsskolan 7-9	2 610	-1 800	-1 800			810
Mellringeskolan F-6	-388	-300		-300		-688
Mellringeskolan 7-9	111	0				111
Norbyskolan F-6	-204	0				-204
Stora Mellösa F-6	926	-400	-400			526
Stureskolan F-3	1 297	-700	-700			597
Wallerska skolan F-6	1 688	0				1 688
Brunnsskolan F-6	1 547	100			100	1 647
Brickebacken F-6	3 609	0	0			3 609
Vivallaskolan F-6	0	0	0	0	0	0
Hagaskolan F-6	0	0	0	0	0	0
Nettokostnad	27 671	-4 900	-6 300	-300	1 700	22 771
Totalt förskolor och skolor	37 834	-4 650	-7 200	-1 650	4 200	33 184

Minus före belopp är en kostnad, inget tecken före belopp är en intäkt

Intraprenadernas ackumulerade resultat är fortsatt positivt för både förskolor och grundskolor. Resultaten mellan enheterna skiljer sig åt och att vissa förskolor och skolor nu behöver använda eget kapital för att täcka årets negativa budgetavvikelse.

3.6 Kostnadsutveckling

Sammanställning av kostnadsutveckling, som visar totala intäkter och kostnader för samtliga nämnder inom programområdet.

Nämnd Belopp i tkr	Bokslut 2021	Utfall jan-april	Budget 2022	Återstår av budget	Förbrukn %	Prognos 1-2022	Budget avvikelse
Intäkter							
Barnomsorgsavgifter	122 157	37 780	118 402	80 622	31,9%	120 453	2 051
Driftbidrag	420 292	165 594	431 998	266 404	38,3%	434 121	2 123
Försäljning av verksamhet	220 414	69 549	223 651	154 102	31,1%	224 235	584
Övriga intäkter	1 203 291	427 609	1 223 125	795 516	35,0%	1 199 607	-23 518
Summa intäkter	1 966 152	700 532	1 997 176	1 296 644	35,1%	1 978 416	-18 760
Kostnader							
Personalkostnader	-2 683 562	-1 016 934	-2 738 185	-1 721 251	37,1%	-2 744 536	-6 351
Köp av verksamhet	-1 858 479	-638 909	-1 954 123	-1 315 214	32,7%	-1 930 437	23 686
Lokalkostnader	-694 466	-242 181	-745 902	-503 721	32,5%	-744 549	1 353
Entreprenad/fastighet mm	-282 353	-80 448	-256 282	-175 835	31,4%	-258 648	-2 366
Kapitalkostnader	-50 905	-9 477	-35 352	-25 875	26,8%	-34 603	749
Skolskjuts/elevresor	-65 261	-30 098	-75 902	-45 804	39,7%	-75 917	-15
Övriga kostnader	-250 014	-75 979	-278 102	-202 122	27,3%	-275 373	2 729
Summa kostnader	-5 885 039	-2 094 027	-6 083 849	-3 989 822	34,4%	-6 064 063	19 786
Nettokostnad	-3 918 887	-1 393 496	-4 086 673	-2 693 177	95,9%	-4 085 647	1 026

Kommentar kring intäkter

Barnomsorgsavgifterna från vårdnadshavare som har barn i förskola och fritidshem är fortsatt höga till följd av den årliga kontrollen av inkomststoppgifter som infördes för ett par år sedan.

Driftbidrag, som främst utgörs av statsbidrag har ökat. Den positiva avvikelsen mot budget avser statsbidrag som är av engångskaraktär.

Försäljning av verksamhet har ökat vilket främst utgör högre interkommunala intäkter för sålda inom skolplatser.

Övriga intäkter innebär en negativ budgetavvikelse

Kommentar kring kostnader

Köp av verksamhet lämnar en positiv avvikelse som främst beror på att en stor del av volympotten inte förväntas förbrukas fullt ut under året.

Lokalkostnaderna har ökat de senaste åren men är nu i stort sett i nivå med budget.

Kostnader för skolskjuts och elevresor ökar till följd av ökat antal elever och förändringar i prissättningen från Region Örebro län men ligger inom budgetram.

Övriga kostnader innebär en positiv budgetavvikelse till följd av att volympotten inte kommer förbrukas fullt ut.

3.7 Investeringar

Objekt	Bokslut	Utfall	Budget	Förbrukat	Prognos	Avvikelse
Belopp i tkr	2021	jan-april	2022	%	1-2022	
Förskolenämnd	-3 242	-495	-4 739	62%	-4 739	
Grundskolenämnd	-18 678	-6 298	-20 981	152%	-21 631	-650
Gymnasienämnd	-2 142	-654	-4 500	82%	-4 500	
Datorer i skola	-20 479					
Programnämnd			-1 780			1 780
Nettokostnad	-44 541	-7 447	-32 000	100%	-30 870	1 130

Minus före belopp är en kostnad, inget tecken före belopp är en intäkt

Investeringsutrymmet för inventarieinvesteringar 2022 uppgår till 32,0 miljoner kronor.

Det prognostiserade utfallet för året bedöms till 30,9 miljoner kronor vilket innebär att hela utrymmet för 2022 inte kommer att förbrukas.

En investering är förenad med driftskostnader i form av avskrivning och internränta och denna kostnad ska inrymmas inom förskolans eller skolans tilldelade budgetram.

Medel har använts till inköp av inventarier till förskolor och skolor, förnärvarande är det utrustning av nya förskolor och skolor.

4 Fem år i sammandrag

Utveckling av faktiskt antal barn och elever i förskola och skola oavsett huvudman, per den 15 oktober

Fem år i sammandrag	2018	2019	2020	2021	Bedömn 2022
Ekonomisk avvikelse, programområdet, mnkr	-81,0	-6,7	40,5	66,9	+/-0
Befolkning					
Totalt antal invånare, Örebro kommun	153 367	155 696	156 381	156 888	158 205
Åldersgruppen 1-5 år	9 409	9 458	9 305	9 067	8 987
Åldersgruppen 6-15	18 134	18 656	18 989	19 283	19 516
Åldersgruppen 16-18 år	5 021	5 047	5 073	5 175	5 266
Förskoleverksamhet					
Antal barn i kommunal förskola	7 145	7 202	7 118	6 907	Oförändrad
Antal barn i pedagogisk omsorg, dagtid	0	0	0	0	Oförändrad
Antal barn i fristående förskola	1 096	1 073	1 032	1 076	Oförändrad
Antal barn i pedagogisk omsorg, fristående regi	28	45	49	48	Öka
Andel inskrivna barn i fristående förskola	13	13	13	13	Oförändrad
Antal barn fr andra kommuner i ÖK förskolor	16	18	18	14	Oförändrad
Antal intraprenader	6	6	6	6	Oförändrad
Grundskoleverksamhet					
Antal elever i kommunal grundskola	14 389	14 925	15 273	15 531	Öka
Antal elever i obligatorisk sarskola	149	184	195	220	Öka
Antal elever i fristående grundskola	3 463	3 526	3 550	3 360	Oförändrad
Andel elever i fristående grundskola	19	19	19	18	Oförändrad
Antal elever fr andra kommuner i ÖK grundskolor	72	74	76	76	Oförändrad
Antal elever fr andra kommuner i ÖK sarskolor	6	5	4	1	Oförändrad
Antal intraprenader	11	11	12	12	Oförändrad
Gymnasieverksamhet					
Antal elever i kommunal gymnasieskola	5 270	5 163	4 896	4 603	Oförändrad
Antal elever i kommunal gymnasiesarskola	104	111	137	147	Öka
Antal elever i fristående gymnasieskola	1 420	1 521	1 760	1 844	Oförändrad
Antal elever i andra kommuner fr ÖK	184	128	202	205	Oförändrad
Antal elever fr andra kommuner i ÖK i gymnasieskolor	1 589	1 552	1 513	1 338	Oförändrad
Antal elever fr andra kommuner i ÖK sarskolor	43	47	54	58	Oförändrad
Andel elever i fristående gymnasieskola	28	29	33	36	Oförändrad
Antal intraprenader	0	0	0	0	

5 Bilagor

Bilaga 1 Delårsrapport med prognos 1 2022 Förskolenämnd

Bilaga 2 Delårsrapport med prognos 1 2022 Grundskolenämnd

Bilaga 3 Delårsrapport med prognos 1 2022 Gymnasienämnd